

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Hana Tobiášová

Název práce: Komentovaný překlad: LANGLAIS, Charlotte. *Aphantasia Club. Recherche sur le spectre de l'imagerie mentale*. Lulu.com, 2021.

Commented translation: LANGLAIS, Charlotte. *Aphantasia Club. Recherche sur le spectre de l'imagerie mentale*. Lulu.com, 2021.

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	3
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	3
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlady Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	3
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	4
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	1
Body celkem	14

Překlad studie s tematikou afantazie, popisované obecně jako porucha představivosti. Z hlediska překladu jde o standardní text, úskalím může být převod některých termínů – výzkum je v této oblasti na začátku, terminologie není ustálená.

Technické záležitosti, pravopis: Text Překladu i Komentáře je graficky zpracovaný pěkně, neobsahuje překlady, odbornou literaturu cituje podle pravidel. Velmi časté jsou zejména chyby v interpunkci (vyznačováno v tištěné verzi práce značkou „g“).

Překlad: Překlad je proveden pečlivě, s pečlivou rozvahou, student.ka velmi dobře formuluje a dokáže k textu překladu přistupovat s nadhledem.

Zároveň ale v textu zůstalo poměrně dost sporných míst, často dochází k neúplnému (na vynechané výrazy jsem upozorňovala korektorskou značkou v margině a pro přehlednost je pak vyznačovala i do zdrojového textu – jde sice o detaily, pokud ale chybějí, výsledné sdělení je ochuzeno o určitý aspekt, význam sdělení není úplný) nebo nepřesnému převodu. V určitých pasážích se přece jen projevuje menší zkušenost se stylizací delšího textu – místy jsou formulace příliš doslovné, jinde je nevhodně volen slovosled (vyznačováno číslicemi u částí vět nebo korektorskou značkou).

Některé nesrovnalosti pravděpodobně vznikly tím, že student.ka pracovala paralelně s francouzskou a anglickou verzí (což se však hodnotitel jednak dozví až z Komentáře, jednak takový postup nebyl součástí zadání této Bc. práce): předmětem hodnocení je ale pouze srovnání zdrojového (francouzského) textu a českého překladu. Nebezpečí zmíněného postupu navíc vidím v tom, že překladatel.ka zde za relevantní považuje spíše anglickou verzi, tu však pořídila autorka, jejíž mateřština je francouzština – je tedy možné, že Langlais při překladu mohla volit přibližnější, okrajově i nesprávné varianty (podle informací uvedených v Komentáři nemá žádnou překladatelskou průpravu a text neprošel redakcí).

Komentář: Komentář se opírá o metodologii Ch. Nord a vychází i z dalších odborných publikací – zejména v částech věnovaných stylistické problematice. Přehledně popisuje například hledání správných ekvivalentů v oblasti terminologie (tabulky s. 25 a 27).

Základní výhradu mám proti žánrově-stylistické charakteristice textu: zdrojový text je popsán jako odborný (populárně-naučný) s přesahem do publicistického („úvod by se mimo kontext [?] dal téměř

považovat za publicistický text“ (s. 20). Jde možná o charakteristiku publikace jako takové, Bc práce ale pracuje pouze s částí, kterou takto popsat nelze. Odborný styl má funkci odborně sdělnou – zde se autorka svěřuje s tím, jak informace hledá, jak se s problematikou postupně seznamuje: tomu je mnohem blíže zařazení k publicistickému stylu s jeho funkcí získávací, přesvědčovací a sdělovací. Přesnější kategorizaci bych viděla mezi deníkovým zápisem (svědectvím), komentářem, blogem, popř. reportáží. S tím, že text velmi okrajově obsahuje i prvky odborného stylu tam, kde autorka přistupuje k výkladu.

Podobně nepřesná je charakteristika: „Rejstřík textu je nekonzistentní [...] sklouzává do neformálního jazyka“. Jako příklad neformálního jazyka je uvedeno spojení „un très joli mot“ (s. 20) nebo synonymní obměna výrazů „téléphone“ a „cellulaire“ (s. 21), ani jeden z těchto případů se však neodchyluje od standardní roviny jazyka, nespadá ani pod charakteristiku „langage familier“, natož nižší.

Termín „hovorový jazyk“ je myslím používán nepřesně (správně jde o „mluvenou formu spisovného jazyka“), autorka Komentáře má zřejmě na mysli spíše substandardní jazykové prvky. „Familiární tón textu“ není termín, bylo by dobré zvolit přesnější charakteristiku.

Sporné mi přijde i tvrzení, že „za účelem beletrizace užívá autorka místy poetický jazyk“ (s. 22) – všechny uvedené příklady spadají spíše mezi (publicistická) klišé, o poetickém charakteru textu myslím nelze mluvit.

Na s. 35 a 36 se Komentář vymezuje proti „kostrbatým formulacím“ a „neobratně vyjádřeným souvětím“ zdrojového textu, popřípadě i jeho „nejasné části“, která v překladu „byla vynechána“. – Ve všech uvedených příkladech však jde ve francouzštině o standardní formulace, porozumět jim není obtížné.

Na několika místech se v Komentáři píše o „korekci“, pravděpodobně však jde o redakci textu (v českém prostředí je korektor ten, kdo provádí kontrolu pravopisu a překlepů, nevyjadřuje se ke stylizaci textu, nenavrhuje formulační změny).

Otázky k diskusi při obhajobě:

- na s. 23 píšete o nebezpečí mísení autčiny osobnosti s překladatelovou – jak konkrétně se to v tomto překladu projevuje, jaký druh subjektivismu zde považujete za nebezpečný?

Hodnocení

Studentka Hana Tobiášová si pro překlad zvolila zajímavou publikaci. Jedním z úskalí při práci na překladu bylo hledání vhodných překladových ekvivalentů (z oblasti terminologie popisované problematiky), jichž sice nebylo moc, ale text na nich stojí. Překlad i Komentář byly očividně zpracovávány s velkým nasazením a zaujetím pro tematiku textu. Ve výsledku toto úsilí bohužel shazuje podcenění toho, co je pro překlad nezbytné: zaměření na přesnost a na všechny detaily včetně pravopisu. Rozhodnutí pracovat paralelně s anglickou verzí zdrojového textu nepovažuji v tomto případě za šťastné (u reálné zakázky pro nakladatelství by to bylo jiné, zde však hodnotíme překlad z FR do CS). Oproti hypotéze popsané v úvodu práce nejsou nedostatky překladové verze projevem „neobratně“ napsaného zdrojového textu, ale především zatím jen malé překladatelské zkušenosti autora/ky této Bc práce. Jsem však přesvědčena, že potřebné zkušenosti rychle získá, protože překlad, přes všechny výhrady, prozrazuje i formulační schopnosti, nadání pro práci s textem a zejména nutné zaujetí aktuálním úkolem a plné nasazení při jeho řešení.

Celkově tedy jde o „začátečnický“ překlad; bez velice pečlivé redakční revize by text nemohl knižně vyjít a v nakladatelství by jej pravděpodobně vrátili k dopracování.

Navrhuji hodnocení známkou *dobře*.

V Praze dne: 27. 5. 2024

Oponent práce: PhDr. Jovanka Šotolová, Ph.D.

¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě